

CİLT 15, SAYI: 5 MAYIS 1987

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüŖ

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) MAYIS 1987
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Yayın Müdürü:
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı *Ömer Dinçök*

Yazı İşleri Müdürü:
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Genel Sekreteri *Ertuğrul İhsan Özol*

Yayına Hazırlayan:
Ayda Alpat

Görüş Araştırma Grubu:

Bu sayıda
Ahmet Ertürk,
Nilgün Demirtaş,
Ahmet Turunç,
Cem Payaşoğlu,
Erol Koç
Ayda Alpat

Dergideki yazılar kaynak olarak TÜSİAD
GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kullanılabilir. İmzalı yazılar, yazarların kişisel görüşlerini yansıtmakta olup, dernek görüşü olarak kabul edilemez.

Adres:
Cumhuriyet Cad. Ferah Ap. 233/9-10
Harbiye - İstanbul Tlf: 146 24 12 - 140 12 05

Basıldığı Yer:
İDE AJANS TİC. LTD. ŞTİ.
Tel: 526 54 60

Bu Sayıda,

Avrupa Topluluğu'na Tam Katılma Aşamasında Genel Bir Değerlendirme ve Öneriler	4
Avrupa Topluluğu'nda Tarım Politikası	11
Avrupa Topluluğu'nda Piyasa Ekonomisi Uygulaması	17
Devlet Yardımları	20
Avrupa Topluluğu'nun Sanayileşme Stratejisi.	22
AT ve Türkiye'nin Sanayileşmesi	24
Avrupa Para Sistemi (EMS)	27
Vergi Sistemlerinde Uyum.	30
Topluluk Dış Ticaret Politikası.	36
AT'da Dış Ekonomik İlişkiler	38
Avrupa'lılar Avrupa'yı Nasıl Görüyor.	42

Avrupa Topluluğu'na Tam Katılma Aşamasında Genel Bir Değerlendirme ve Öneriler

Tarihimizin son yüzyılına damgasını vurmuş olan Batı ile bütünleşme arzumuz, çeşitli sosyal ve ekonomik aşamalardan geçtikten sonra, nihayet 14 Nisan 1987 günü Avrupa Topluluğu'na (AT) tam üyelik başvurusunda bulunulması ile artık somut ve resmi bir hüviyet kazanmış bulunmaktadır.

AT'na tam üyelik başvurusu, toplumumuzun sosyal, ekonomik ve politik yapısını batılılaştırma çabalarını artık kesin bir kararlılık içinde ve geri dönülemez bir şekilde hızlandırmayı gerektirmektedir. Bunun anlamı, ekonomik, sosyal ve politik alanlardaki bütün kurumların, hedeflerin, ilişkilerin, yöntemlerin ve yaşam standardının Avrupa Topluluğu'nda geçerli normlara uygun hale getirilmesi demektir.

Avrupa Topluluğu'na girişin şosyal-kültürel ve politik yapıda ılımlı, uzun vadeli ve yumuşak dönüşümler sağlaması, ekonomik yapı üzerinde daha köklü ve belirgin etkiler yaratması beklenir. İthalat, ihracat, yatırım, istihdam vs. gibi, ekonominin temel kesimlerinde yaşanacak değişimlerin en az sıkıntıyla gerçekleşmesini sağlamak ve bütünleşmenin ekonomik altyapısını oluşturmak için ekonomi ile ilgili her kesimin hazırlıklı bulunması şarttır. Bu konuda, benzer ekonomik özelliklere sahip olduğumuz İspanya ve Portekiz gibi ülkelerin tam üyelik öncesi ve sonrasında yaşadıkları deneyler bize ışık tutacaktır. Bunun için, başta hükümet ve bürokrasi olmak üzere, sanayicilere, ihracatçı ve ithalatçılara, bankacılara büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

1980'den bu yana piyasa ekonomisine geçiş yolunda önemli adımların atılmış olmasını, Avrupa Topluluğu ile btnleşmemizi kolaylaştırıcı önemli bir faktör olarak görmekteyiz. Bu politika çerçevesinde kambiyo kontrollerinin hafifletilmesi, ithalatta kota ve tahsislerin kaldırılması, birçok maldaki gümrük vergile-

rinin azaltılması, yabancı sermaye girişi ile ilgili mevzuatın basitleştirilmesi vs. gibi düzenlemeler, AT'na geçişin büyük sıkıntı ve sürprizlerle karşılaşılmadan gerçekleşmesini bir ölçüde kolaylaştıracaktır.

Türk sanayiinin 1980 sonrası dönemde en azından bir "rekabet bilinci" kazandığı ve birçok sektörün, eşit koşullarda, rekabet edebilme gücüne ulaşma yolunda olduğu söylenebilir. Bu sebeple bugün yapılması gereken iş, hangi sanayiın rekabet edebilir, hangisinin edemez olduğunu tartışmak yerine, Türk sanayiinin AT'daki sanayicilerle eşit finansman, üretim ve pazar koşulları içinde faaliyet göstermelerini sağlamaktır.

Bu da, öncelikle sanayicinin kullandığı kredilerde reel faiz oranlarının Batı ülkelerindeki düzeyine inmesini sağlamak, enflasyonla mücadele politikasından taviz vermemek, Avrupa'da sanayicilere tanınan bütün kolaylıkları (yatırım ve faiz destekleri, vergi indirimleri vs. şeklindeki devlet yardımları, pazar araştırması yardımı, ihracat sigortası vb.) kendi sanayicinize de tanımakla mümkün olur. Bunun için uzun vadeli bir sanayi stratejisinin tesbiti

ve sanayie yönelik bütün tedbirlerin bu strateji doğrultusunda alınması gerekir.

AT'na tam üyelik başvurusu ile birlikte bir taraftan sosyal ve politik yapının modernleşmesi ve demokratikleşmesine yönelik hukuki ve idari değişikliklerin süratle başlatılması (Bazı anayasal ve yasal hükümlerin ayıklanması), diğer taraftan Topluluk ile katılma müzakerelerine teşkilat, kadro ve uygulama olarak iyi hazırlanması şarttır.

Müzakere stratejisinin doğru şekilde tesbiti ve yürütülmesi, çeşitli sektörler için sağlanabilecek avantajların belirlenmesi ve elde edilmeye çalışılması, başta Topluluğun bugüne kadar çıkardığı 60-70 bin sayfalık mevzuatın iyi incelenip araştırılmasına, iyi eğitilmiş bir kadro oluşturulmasına, Hükümet ile özel sektör arasında sağlıklı ve sürekli bir diyalog kurulmasına bağlıdır.

Bu şartlar oluşturulmadan başlanacak müzakere süreci, yanlış veya eksik bazı adımların atılmasına ve sağlanabilecek bazı imkanların kaçırılmasına yol açabilir.

Başta, İspanya ve Portekiz'in katılmaları-

nın Topluluk için yeni sorunlar çıkarması sebebiyle benzer bir ekonomik yapıya sahip bulunan Türkiye'nin tam üyeliğe kabulünün kolay gerçekleşmeyeceğini bilmeli ve çıkarılabilecek çeşitli engelleri aşmaya hazırlıklı bulunmalıyız.

Karşımıza çıkabilecek engellerin bir kısmı politik, önemlice bir kısmı ise hızlı nüfus artışı, yüksek işsizlik, enflasyon gibi ekonomimizin yapısına ilişkin endişeler olacaktır.

Politik alanda, demokrasiye dönüş sürecini hızlandırarak Anayasada ve yasalarımızda yer alan "özel şartların ürünü" bir takım sınırlama ve düzenlemeleri ayıklamamız, katılma müzakerelerinin ön koşullarını yerine getirmek ve meselenin ekonomik veçhesini tartışmaya geçmek açısından özel bir önem taşımaktadır.

Ekonomimizi Avrupa Topluluğu standartlarına uygun hale getirmek için yapmanız gerekenler ise daha uzun bir liste oluşturmaktadır. Bu alanda alınması gereken tedbirlerin ve izlenecek politikaların başarılı olması için şu ön şartların yerine getirilmesi gerekir:

- Nüfus artış hızını mutlaka makul bir düzeye indirmek,
- Enflasyonla mücadeleleyi, tarımın ve sanayiın rekabet gücünü arttırmayı, ihracatı kronik dış ödemeler dengesi problemini çözecek düzeye çıkarmayı kapsayan uzun vadeli ve kapsamlı bir "AT'na Hazırlık Stratejisi" oluşturmak,
- Stratejinin oluşturulması ve yürütülmesi aşamalarında özel sektörün etkin katılımını sağlayacak sürekli ve kurumlaşmış bir hükümet-özel sektör diyalogu başlatmak.

AT'na katılma sürecinin gerektirdiği uzun ve çetin müzakere maratonu için kadro, teşkilat ve bilgi olarak da hazırlıklı bulunmamız şarttır.

Bunun için öncelikle katılma müzakerelerine yön verecek politikaların oluşturulmasına özel sektörün aktif katılımını sağlayacak bir kurumlaşmanın oluşturulması gerekir. Esasen 15.12.1981 tarih ve 8/3967 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, özel sektör ve kamu sektörü ile diğer ilgili kesimlerin temsilcilerinden oluşan bir Danışma

Komitesi'nin kurulması öngörölmüşse de bugüne kadar böyle bir kurum oluşturulmuş değildir.

Avrupa Topluluğu ile ilgili çalışma ve kararları yönlendirecek, özel sektör ile kamu yönetimi çalışmaları arasında uyum sağlayacak bir Yüksek AT Danışma Konseyi'nin en kısa zamanda faaliyete geçmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Bu Konsey, AT'na giriş durumunda hangi sanayilerin ne gibi engellerle karşılaşacağı, hangilerine yeni imkanlar açılacağı, buna hazırlık için hangi sanayilerin nasıl desteklenmesi gerektiğini, ödemeler dengesinin ne olacağı, nasıl bir maliye-para-yatırım politikası izlenmesi gerektiği gibi konular üzerinde ciddi araştırmalar başlatmalı ve politikalar oluşturmalıdır.

AT işleri ile de görevlendirilecek yeni Bakanlığın kadro, teşkilat ve mali imkanlar açısından yeterli bir seviyeye kavuşturulması, bu çerçevede bir eğitim ve araştırma seferberliği başlatılması gereklidir.

Avrupa Topluluğu'nda Tarım Politikası

Tarımla ilgili düzenlemeler aşağıda özetlenmiştir.

- a) Fiyat desteği sağlayan düzenlemeler: Toplulukta yetiştirilen ürünlerin 3/4'ünü kapsar. Tüm topluluk için ortak bir fiyat saptanır ve alımlar bu fiyattan yapılır. Üreticilerin desteklenmesi için fiyatlar yüksek tutulur.
- b) Dış pazarlara karşı korunma: Toplulukta üretilen ürünlerin yaklaşık 1/4'ünü kapsar. Bunlar için destekleme alımı söz konusu değildir. Fakat dünya fiyatlarının Topluluk üretimini sarsmaması için, ithal ürünlerinin fiyatı belli bir düzeyin altına düşmeyecek şekilde gümrük vergileri ile yükseltilmektedir.

c) Parasal yardım şeklinde düzenlemeler:
Bu yola az sayıda ürün için başvurulmaktadır. Ancak bazı ülkelerde üretilen ve Toplulukta kendisine yeterliliğin sağlanmadığı ürünlerde üretimi özendirmek için parasal yardım yapılır.

Tarım ürünlerinde Topluluk içi piyasaları düzenlemek amacıyla her üründe değişik fiyat sistemleri uygulanır. Bununla birlikte üç türlü fiyat vardır:

- i. Üreticiyi teşvik edebilmek için erişilmek istenen bir "hedef" fiyat,
- ii. Bu hedef fiyatın altında, ama üretici açısından garanti edilmiş "müdahale" fiyatı,
- iii. Üçüncü ülkelerden ithal edilen ürünlerin fiyatlarını Topluluk fiyatları düzeyine yaklaştırmayı amaçlayan ve müdahale fiyatının daha da üstünde saptanan bir "eşik" fiyatı.

Piyasa birliği ilkesi ve dışa karşı korunma mekanizmaları ortak mali sorumluluğu beraberinde getirmektedir. Bu amaçla ortak bir fon kurulmuştur.

Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (FEOGA-EAGGF) Topluluğun tarımsal politikasını yönlendirir ve mali dayanışmada bulunur.

FEOGA'nın garanti bölümü, ortak piyasa düzenlemelerinin işleyişi ile ilgili harcamaları finanse eder. Yönlendirme kısmı ise yapısal iyileştirmelerin gerektirdiği harcamalarda rol oynamaktadır.

OTP'nın kurulmasından bu yana gıda ürünleri tedariki açısından Toplulukta kalite ve miktar açısından iyileşme görülmektedir. Topluluk birçok üründe kendi kendine yeterli duruma gelmiştir.

İşletmeleri modernize ederek üretkenlikte artış sağlanması yolunda yapılan çalışmalar olumlu sonuç vermiştir. Ancak bölgelerarası farklılıklar henüz giderilememiştir.

Piyasaların korunmasına rağmen Topluluğun dünyaya açılması engellenmiş değildir. 1973-1980 arasında ithalatı yüzde 75 oranında artmıştır. İhracat açısından da yeni pazarlar bulunmuş ve tarım ürünleri ihracatı 1973-1980 yılları arasında yüzde 164 oranında artış kaydetmiştir.

Verimin artmasına karşılık talepte bir artış olmadığından bazı sektörlerde üretim fazlaları belirmiştir.

OTP'nun kullandığı araçlar daha çok büyük işletmelerin yararına olmaktadır. Küçük işletmeler OTP'dan büyük işletmeler kadar yararlanamamıştır.

OTP'nın amaçları ile Türkiye'nin Tarım Politikasının amaçları birbirine paralellik göstermektedir. Ancak, uygulanan politikalar farklıdır. Verimliliği arttırmak için Toplulukta yüksek fiyat politikasına Türkiye'de ise sübvansiyon politikasına başvurulmaktadır. Ayrıca Türkiye'de 1980'den itibaren tarım girdilerine uygulanan sübvansiyonların önemli ölçüde kaldırılmış olması Türkiye'nin tam anlamıyla sübvansiyon politikası izlediği tespiti de pek mümkün kılmamaktadır.

Toplulukta pazarlarda dengenin kurulması için önemli ölçüde müdahaleler yapılmaktadır. Topluluk dışı ülkelere ürünlerin Topluluğa giriş fiyatı olan "eşik" veya "set" fiyatları arasındaki fark, vergi olarak alınmaktadır. Türkiye'de ise ithal edilen tarım ürünlerinin bir kısmı vergiye,

bir kısmı Fon kesintisine tabidir. Ama bazı ürünlerin gümrük vergisinden muaf tutulması veya Fon kesintisinin azlığı, ithal ürünlerin fiyatlarının yurtiçi fiyatlarından düşük olmasıyla sonuçlanmaktadır. (Örneğin), özellikle et ve süt ürünleri)

Toplulukta dış ülkelerin fiyat yoluyla rekabeti önlenirken, Türkiye'de dünya fiyatları iç fiyatları düşürme aracı olarak kullanılmaktadır.

İhracatta da Topluluk dünya fiyatları ile Topluluk fiyatları arasındaki farkı, teşvik iadesi adıyla ödemektedir. Böylece ihracatçıların fiyat kırma yoluyla dış piyasalara açılmaları engellenmekte ve ihracat vergisi gibi kabul edebileceğimiz Fon kesintileri yapılmaktadır. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu da durumda tarım ürünlerinin işlenmeden ihracını cezalandırıcı ve üretim sırasında verilen sübvansiyonları geri alıcı bir kurum niteliğindedir.

Bu tesbitler ortaya koymaktadır ki, Türkiye'nin AT'na müracaatını yaptığı şu dönemden itibaren, tarım politikasını OTP'na uyumlu hale getirmelidir. Zira uygulanan politikalar açısından birbirinden ge-

niş aykırılıklar taşıyan politikaların görüşme müzakerelerini ağırlaştırmaktan ve Türkiye'nin Topluluğa daha fazla ödün vermesinden başka bir şekilde sonuçlanmayacağı açıktır. OTP uyumlu bir tarım politikası Türkiye'yi görüşme müzakereleri sırasında daha güçlü bir pozisyona sokar ve Topluluk üyesi diğer Akdeniz ülkeleriyle Akdeniz tipi ürünlerin ele alındığı müzakerelerde avantajlı kılar.

Diğer yandan, Türkiye'nin AT'na üye olması durumunda tarımsal ürünler fiyatının hızla yükseleceği beklenmektedir. Bu açıdan, tedrici bir uyum programı hazırlanmalıdır.

Avrupa Topluluğu'nda Piyasa Ekonomisi Uygulaması

AT'nda piyasa ekonomisi anlayışı, firmalar arasında serbest rekabet esasına dayanmaktadır. Serbest rekabeti engelleyen faktörler, Topluluk içinde piyasayı bozan unsurlar olarak ele alınmaktadır. Amaç, firmaların ister kendi ülkelerinde isterse Topluluk üyesi diğer ülkelerde her türlü ekonomik faaliyetini herhangi bir idari engelle karşılaşmaksızın yürütebilmesidir.

Her ne kadar Roma Antlaşması'nda özel-kamu mülkiyeti ayrımı yapılmışsa da, mülkiyet biçiminin rekabet koşullarından bağımsız olmadığını ve mülkiyet biçiminin serbest rekabeti bozamayacağı açıkça belirtilmiştir. Kamu işletmelerinin ister devletten özerk olsunlar, isterse olmasınlar rekabeti bozan bir politika izlemeleri mümkün değildir.

Ancak rekabet kurallarına uyması zorunlu olmayan işletmelerin de olabileceği belirtilmiştir. Bunlar iki tür faaliyet içinde bulunabilirler:

1. Genel ekonomik bir yarar sağlayan hizmetler (su, elektrik... vb.)
2. Devlet gelirini arttırmayı amaçlayan monopoller (tütün, içki, kibrit monopollerini...)

Tekeller fiyatının işleyişini, dolayısıyla üye devletler arasındaki ticareti etkilediği ve bozduğu için, Ortak Pazar'la bağdaşmaz ve yasaktır. Faaliyet biçimi Topluluğa uygun düşmeyen tekeller şöyle ele alınmaktadır.

1. Doğrudan doğruya ya da dolaylı şekilde alış ve satış fiyatlarını ya da adil olmayan öteki uzlaşma koşullarını zorla kabul ettirmek;
2. Tüketicilerin zararına olarak üretimi, pazarları ya da teknik gelişmeyi sınırlamak;
3. Hasunlar bakımından eşdeğerdeki edimlere eşit olmayan koşullar uygulayarak rekabette dezavantajlı duruma düşürmek;
4. Akit yaparken niteliği gereği ya da ticari geleneklere göre bu akitlerin konusuyla ilişkisi olmayan ek edimleri hasımlar tarafından kabul edilmesine bağlamak.

Topluluk birleşmeler yoluyla tekel yaratılabileceği ihtimalini de gözönüne almış, bu durumu da açıklık kazandırmıştır. Birleşme ve kartel yaratma olgusuna, Roma Antlaşması'nın koyduğu rekabet kuralları içinde yaklaşılmaktadır. Eğer birleşmeler yukarıda sayılan dört durumdan birine, veya birkaçına ya da tümüne uyan bir durum yaratıyorsa, birleşme yasaktır. Birleşmeler piyasadaki rekabeti bozmuyorsa, kabul edilebilir hukuki ve ekonomik bir olgu olarak görülmektedir.

AT'nin piyasa anlayışında ekonomiye devlet müdahalesi bırakılması gereken bir politika olarak görülmektedir. Müdahalelerin bir şekli devletin çeşitli ekonomik faaliyetlerde monopol kurması, diğeri ise devlet yardımlarıdır.

Roma Antlaşması'nda Topluluğa üye olacak ülkelerin monopol olarak faaliyet gösteren ekonomik birimleri de ele alınmıştır. Buna göre, AT'na üye olacak devletler ticari amaçlı monopollerine, Topluluğun rekabet koşullarına uyacak şekilde üyeliğin başlama tarihine kadar düzenleme getirmek zorundadırlar.

Devlet Yardımları

Topluluk Anlaşması Komisyona devlet yardımlarını uygun sınırlarda tutma, bunları Topluluk politikaları ile uyumlu hale getirme ve gereğinde yardım uygulamalarını durdurma konusunda devletler üstü yetki vermiştir.

Anlaşmanın 92. maddesinde Ortak Pazar ile uygun olmayan bazı girişimleri ve belli malların üretimini destekleyen, rekabeti bozan veya tehdideden tüm devlet yardımları yasaklanmıştır.

Toplulukta kısıtlamaya tabi tutulmayan, yardımlar şunlardır:

1. Yaşlılar ve yeni doğanlar gibi belli sosyal sınıfların, bazı mal ve hizmetleri temin etmelerini kolaylaştırmak için verilen sosyal karakter taşıyan yardımlar.
2. Tabii afetler ve diğer beklenmeyen olaylar neticesinde ortaya çıkan zararlar için verilen yardımlar.
3. Almanya'nın bölünmesinden olumsuz etkilenen belli bölgelere verilen yardımlar.

Toplulukta rekabetle çelişkili görülmeyen yardımlar ise şunlardır:

1. Ciddi işsizlik sorunu bulunan ve yaşam standardının çok düşük olduğu bölgelerin kalkınması için verilen yardımlar,
2. Avrupa'nın ortak menfaatine olan bir proje veya üye ülke ekonomisindeki önemli bir sorunu halletmek için verilen yardımlar.
3. Belli ekonomik faaliyetlerin ve sahaların gelişmesini hızlandırmak için verilen yardımlar. Mali destekler, vergi indirmisi, düşük faizli kredi vs. olabilir. Bölgesel yardımlarda Komisyon onay için haberdar edilmektedir. Ayrıca yardımların şeffaf olması (amacın açıkça belirtilmesi) ve bunun genel yardımlardan ayırd edilebilmesi ve kalkınmaya hiçbir etkisi olmayan bölgelere verilmesi gerekmektedir.

Komisyon'un gözünde desteklenmesi gereken öncelikli sektörler, bilgisayar, elektronik ve havacılıktır. Komisyonun önerisine göre bu alanlarda üye devletler işbirliğine girmeli ve yardımlar bu çerçevede gerçekleştirilmelidir.

Avrupa Topluluğu'nun Sanayileşme Stratejisi

Sanayi ile ilgili sorunlar şöylece özetlenebilir.

1. Topluluk yüksek teknolojiye bağlı yeni ürün keşfetme ve üretimde ABD ve Japonya'dan geride kalmıştır. Dolayısıyla dünya pazarlarındaki payını rakiplerine kaptırmak tehlikesiyle karşı karşıyadır.
2. Toplulukta ortalama büyüme hızının, gelişmekte olan bazı ülkelerin ve Japonya'nın büyüme hızından küçük olması; dolayısıyla iç ve dış piyasalarda rakiplerine karşı koyamaması nedeniyle temel sanayi kollarında düşük kapasiteyle faaliyet gösterilmektedir.

Topluluğun sanayileşme stratejisinin iki temel eksenidir:

1. "Tek bir Avrupa Pazarı'nı gerçekleştirmek. Bu, geniş bir piyasa imkanı doğurduğundan, Topluluk Amerika ve Japonya karşısında avantajlı duruma geçecektir.

2. Sanayi gruplarının birleşmesini sağlamak, rekabet gücü azalan sektörlerde yeniden organizasyon yaparak bu kesimde yitirilmiş avantajları ele geçirmek. Ayrıca, birleşme ve yeniden yapılanma yoluyla, yeni teknolojilere uyum sağlamak ve yeni teknolojiler üretmek.

Topluluk birinci hedefe ulaşmak için mal ve servislerin, işgücünün ve sermayenin, sanki bir ülke içindeymiş gibi, serbestçe dolaşımının, sağlanmasına, bu konuda her türlü engelin ortadan kaldırılmasına çalışmaktadır. Buna bölgesel farklılıkların giderilmesi de eklenmelidir.

İkinci hedefe ulaşmak, bir yanda varolan sanayiilerin yeniden organize edilmesini; diğer yandan ileri teknolojilerin kurulmasını ve yeni ürünler geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu hedef doğrultusunda, Topluluk bünyesinde çeşitli araştırma ve gelişme projeleri üzerinde çalışılmaktadır. ESPRIT, RACE, BRITE, EURAKA ve COMETT... önemli örneklerdir. Bu projeler sayesinde Topluluk, ABD ve Japonya ile dünya piyasalarında başabaş gitmeyi amaçlamaktadır.

AT ve Türkiye' nin Sanayileşmesi

Türkiye AT üyesi olduğu anda diğer üyelerle sıfır gümrükle ticaret yapmak durumunda kalacaktır. Dolayısıyla Türk sanayinin kendisini 12 ülke sanayiiyle rekabete hazırlaması gerekir.

European Management Forum'un araştırmasına göre Türk sanayii rekabet gücünde İspanya, Yunanistan ve Portekiz'den ilerde Fransa ve İtalya'nın hemen altındadır. Dolayısıyla üyeliğe kadar geçecek sürede amaç, İtalya'nın rekabet gücüne ulaşmak olmalıdır.

Türkiye'de kurulan sanayi işletmeleri bugün iç pazarın ihtiyacını karşılayacak büyüklükte de olsa, uluslararası normlara göre küçüktür. Dolayısıyla üyeliğin gerçekleşeceği döneme kadar, işletmelerin ölçüklerini uluslararası standartlara uydurması uygun olacaktır.

Topluluk, özellikle kalite, yapı, takdim koşulları ve malların kontrolü konularında milli uygulamaların farklı olmasından doğan teknik engelleri kaldırmak üzere, Avrupa Standartları Politikası oluşturmak üzeredir. Türkiye bu oluşumu, sanki üye bir ülkeymiş gibi şimdiden yakından izlemeli ve Türk standartlarını Avrupanınkilerle uydurmalıdır. Mallarımızın rahatça satılabilmesi için bu elzemdır.

Hiç şüphe yok ki Türk sanayiinde bazı sektörlerin üyelik durumunda rekabet şansı yoktur. Bu sektörlerin istihdam vb. noktalarından ele alınarak, ve bu sektör o güce ulaşabilecekse, ya şimdiden gerekli güce ulaşmasını sağlamak için desteklenmesi; ya da eğer sektör için böyle bir istikbal söz konusu değilse bir yana bırakılması akıllı bir politika olacaktır. Zira, her sektörü desteklemek, hiçbir sektörü desteklememek demektir.

İster mavi yakalı, isterse beyaz yakalı olsun Türkiye'nin işgücünün kalitesini yükseltmek gerekmektedir.

a) Uygulamalı meslek liselerinin sayısı artırılmalı, varolanların kapasitesi genişletilmelidir.

- b) Üniversitelerde araştırma ve geliştirme imkanları arttırılmalı; firmalar kendi bünyelerinde araştırma merkezleri kurmalıdır. Kısaca devlet ve özel sektör, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine finansman ayırmayı sabit yatırımın bir unsuru olarak görmelidir.
- c) Türkiye'nin ortaöğretimden itibaren her öğrencinin Toplulukta konuşulan en az iki dili çok iyi konuşabilecek derecede öğrenmesini sağlamak üzere, bir eğitim politikası izlemeye başlaması son derece verimli bir yatırım olacaktır.
- d) Avrupa Topluluğunun esas yükünü firma yöneticileri taşıyacaklardır. Ülkemizdeki yönetim eğitiminde Avrupa sanayiine ulaşılması için acele tedbirler alınması ve programlar hazırlanması şarttır.

Avrupa Para Sistemi (EMS)

EMS'nin özü, özellikle, sisteme katılan ülkelerin döviz kurları arasındaki dalgalanmaları sınırlandırmada başarı sağlayan bir döviz kuru mekanizması olmasıdır. Sisteme üye ülkeler; Batı Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda, Danimarka, İrlanda ve Lüksemburg'dan oluşmaktadır.

Her üye ülke parası için, kısa adı ECU olan Avrupa Para Birimi (European Currency Unit) üzerinden bir merkezi kur kararlaştırılır ve belirlenir.

Avrupa Para Birimi (ECU) ve Fonksiyonları

ECU 'sepet' paradır. Topluluk üyesi her ülkenin kendi ekonomik potansiyeline göre sepette bir payı vardır. Bu miktar yalnızca GSMH'ya göre değil, üye ülkelerin Topluluk dışı ilişkilerine ve kısa vadeli para dayanışma sistemindeki kotalarına bağlıdır. Üye Devletlerin, ECU'ya bu kadar önem vermeleri, onun sadece teknik bir araç olmadığına işarettir.

Değişim mekanizması olarak: Mekanizmaya dahil olan bir üye ülke parasının ECU'ye belli bir merkezi karşılık oranı mevcuttur. Bu oranlar üye ülkelerin ortak mutabakatı üzerine belli marjlar dahilinde değiştirilebilir. Merkezi ECU oranlarından üye ülkelerin paralarının birbirlerine karşı nisbi değerleri de hesaplanmıştır. $\pm \% 2.25$ 'lik marjlarla (Liret için $\pm \% 6$) "alt" ve "üst" sınırlar içinde dalgalanma kabul edilmektedir.

Bu limitleri aşma tehlikesi olduğunda Merkez Bankaları üye ülkelerin piyasalarına müdahale edebilirler. Uygulamada bunun anlamı; değeri üst sınıra erişen para biriminin piyasaya arzı ve alt sınıra inen paranın da piyasadan çekilerek birincisinin nispi değerinin düşürülüp ikincisinin yükseltilmesi demektir.

ECU'nun günlük değeri, sepetin bileşimine göre, onu meydana getiren paraların değerlerinden hesaplanabilir. Sepete giren her paranın miktarı onun mesala, dolara göre olan günlük değeri ile çarpılır. 9 paranın bu şekilde elde edilen değerleri toplanılarak ECU'nun dolara göre olan değeri elde edilir.

28 Şubat 1984'de ECU'nun Resmi Değeri

1 ECU =	45.8953	Belkiça Lüksem. Frangı
	2.24137	Alman Markı
	0.576966	Sterling
	6.91143	Fransız Frangı
	1394.347	İtalyan Lireti
	2.52988	Hollanda Florini
	0.729244	İrlanda Paundu
	86.8384	Yunan Drahmisi
	8.22697	Danimarka Kuru

1. İspanyol Pezetası ve Portekiz Escudosu Eylül 1989'daki gelecek 5 yıllık revizyon esasında sisteme dahil olacaktıdır. 8 Eylül 1986'da 1 ECU = ₺0,69 veya USS 1.0'e eşitti.
2. Bazı topluluk üyeleri örneğin İngiltere, Yunanistan değişim oranı sistemine dahil değillerdır.

Vergi Sistemlerinde Uyum

Avrupa Topluluğu'nun nihai hedefi olan, üye ülkeler arasında bir 'Ortak Pazar'ın oluşturulması, ulusal ekonomi politikalarının ahenkleştirilmesini ve bu çerçevede üye ülkeler arasında mal, hizmet, sermaye ve insan dolaşımını sınırlayan mali, teknik ve fiziksel engellerin ortadan kaldırılmasını gerektirir. Kaldırılması amaçlanan mali engeller arasında en önemli yeri vergi sistemleri arasındaki farklılık oluşturmaktadır.

Vergileme, çeşitli sebeplerden dolayı, uyum sağlanması kolay olmayan bir alandır. Bu sebeplerden birincisi, AT'da karar alma süresi ile ilgilidir. Vergileme ile ilgili kararlar Bakanlar Konseyi'nin oybirliği ile alınmaktadır. İkincisi, üye ülkeler yönetimleri ve kamuoyu, vergileme konusundaki otoritelerini devretmeyi ulusal egemenlik hakkından verilmiş bir taviz olarak görürler. Üçüncü olarak da, vergileme çok teknik, karmaşık ve değişken bir konudur.

Avrupa Topluluğu içinde yer alan ülkelerin dolaysız ve dolaylı vergi sistemleri ile politikaları arasında çeşitli farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar, dolaysız ve dolaylı vergilerden birine veya ötekine vergi sistemi içinde daha fazla ağırlık vermek, vergi oranlarının ve matrahların farklı oluşu şeklinde görülebilmektedir.

AT'nın 1968 yılında 'Gümrük Birliği'ni gerçekleştirmesinden sonra, üye ülkelerin ulusal vergi sistemlerinin ahenkleştirilmesi için Avrupa Komisyonu çalışmalara başlamış ve ilk aşamada dolaylı vergilerde uyumun sağlanmasına karar verilmiştir.

Bu karar doğrultusunda atılan en büyük adım, muamele vergilerinin (Turnover taxes) bütün üye ülkelerde KDV şeklinde homojen bir vergiye dönüştürülmesi olmuştur. AT ülkelerinde KDV uygulamasını öngören kararı F. Neumark başkanlığında bir komite vermiş, Bakanlar Konseyi de bu öneriyi benimseyerek 1967 yılında onaylamış üye ülkelerde 1970 yılına kadar KDV'ye geçişi zorunlu kılmıştır. Bugün İspanya ve Yunanistan dahil bütün AT ülkeleri KDV uygulamasına geçmiş bulunmaktadır. Portekiz ise mevcut

sistemin 1989 yılına kadar diğer ülkelerdeki uygulamalara benzer hale getirecektir.

Topluluk üyesi ülkelerde 'Ortak esas'a dayalı KDV sisteminin uygulanması kararı na yön veren önemli bir faktör de, Topluluk bütçesinin kendi 'Öz kaynakları'na kavuşturulması kararı olmuştur. Bu kara göre üye ülkelerce aynı esasa dayalı olarak hesaplanan KDV'nin belli bir oranı (önce yüzde 1, şimdi 1.4) üzerinden Topluluk Bütçesine kesinti yapılmaktadır.

Halen Topluluk üyesi ülkelerde uygulanan KDV sisteminin bir çok ortak özellikleri bulunmasına rağmen uygulama farklılıkları devam etmektedir. Bu farklılıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Vergi oranlarındaki farklılık (bazı ülkeler tek vergi oranı uygularken çoğunluğu ikili veya üçlü oranlar uygulamaktadırlar. Standart vergi oranları da ülkeden ülkeye değişmektedir).
- Verginin kapsamındaki farklılık (Vergiye tabi mal ve hizmet türleri ile vergiden muaf tutulan veya istisna edilen mal ve hizmet kalemleri ülkeler arasın-

da değişiklik gösterebilmektedir).

– Bazı ülkelerde (İrlanda ve İngiltere) temel mal ve hizmetler sıfır vergi oranına tabidir.

Vergi oranlarında ve verginin kapsamındaki farklılığın mal ve hizmet fiyatlarını da farklılaştırması ve bunun da ülkeler arasında serbest mal ve hizmet dolaşımını engellemesi karşısında Topluluk Komisyonu, KDV alanında bir ahenkleştirme veya başka bir deyişle 'Yakınlaştırma' sağlamak için Konsey'e çeşitli direktifler götürmüştür.

Topluluğun hedefi, KDV oranlarını birbirine yakınlaştırmak (veya en azından daha fazla farklılaşmasını önlemek) ve her oranın uygulanacağı mal ve hizmet listelerini homojen hale getirmektir.

Tüketim vergilerinde (Excises) ise, sigara dışındaki mallardan alınan vergilerden oran ve matrah açısından henüz bir yakınlaştırma sağlanabilmiş değildir. Komisyon, geleceğe yönelik olarak üye devletlerin allollü içkiler, tütün ve madeni yağ ürünleri dışındaki ürünlerden tüketim vergisi alınmamasını ve mevcut vergi oranla-

rının da yükseltilmemesini önermiştir.

AT'da benimsenen diğer bir uygulama ise, Topluluk içi seyahatleri kolaylaştırmak ve sınırlardaki formaliteleri azaltmak için yolcuların beraberlerinde getirdikleri belli değerleri aşmayan mallardan vergi alınmamasıdır. İlk defa 1969 yılında başlanan bu 'yolcu beraberliği eşya muafiyeti' uygulaması, halen 280 ECU değerini aşmayan mallar ile sınırlı miktarlardaki sigara ve alkollü içkileri kapsamaktadır.

Dolaysız vergilerin ahenkleştirilmesi çerçevesinde ilk olarak üretim maliyetini doğrudan ve devamlı şekilde etkileyen vergi yükü farklılıklarının ortadan kaldırılması düşünülmüş ve amortisman hesaplama yöntemleri ile aktifteki değer artışları ve stok değerlemeleri konularında öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca şirket kârlarının, menkul sermaye iradlarının, menkul kıymet işlemlerinin vergilendirilmeleri, şirket birleşmeleri ve devirlerde vergilendirme gibi sermayenin serbest dolaşımını etkileyen hususlar, Komisyon'un çeşitli çalışma ve önerilerine konu olmuştur.

Ayrıca Komisyon, muhtelif tarihlerde

Konsej'e sunduğu önerilerle bazı özel durumlarda üye ülkeler arasında çifte vergilemeyi önleyen esaslar getirmiştir. Şirket birleşmeleri sonucu ortaya çıkan kârların, menkul kıymetlerin ve kurum kazançlarının mükerrer vergilendirilmesini önlemeyi amaçlayan öneriler, bunlar arasında sayılabilir. Diğer özel durumlarda ortaya çıkan çıkan mükerrer vergilendirmelerde ise sorunun ikili anlaşmalarla çözümlenmesi kararlaştırılmıştır.

Topluluk Dış Ticaret Politikası

Topluluk, üçüncü ülkelerle olan dış ticaretini düzenleyen ortak kuralların yer aldığı bir sistem oluşturmuştur. Ortak Dış Ticaret Politikası (ODTP) olarak anılan bu sistem AT'nin kuruluşundan geçiş döneminin sonuna kadar tamamlanmıştır. Sistem, esas olarak ithalatta olmak üzere ihracatta da geçerli ortak kurallar getirmektedir. ODTP, gerektiğinde miktar bazında ithalatın denetlenmesi ve bir dereceye kadar da ihracatın teşvik edilmesi amacıyla yöneliktir. Sistem, GATT kurallarıyla uyumlu olarak düzenlenmiştir.

ODTP uygulamasında şu araçlar kullanılmaktadır: Ortak Gümrük Tarifesi (OGT), Korumacı Önlemler (İthalatın Gözetimi ve Miktar Kısıtlamaları, Anti-Damping ve Anti-Sübvansiyon Önlemleri, Yeni Ticaret Politikası Aracı, Ekonomik Yaptırımlar) ve Ortak İhracat Rejimi.

1 Ocak 1957'de Almanya, Fransa, İtalya ve Benelüks ülkelerinde uygulanan gümrük vergilerinin aritmetik ortalaması üzerinden OGT saptanmıştır. 12 yıllık geçiş dönemi boyunca üye ülkeler OGT ile ulusal tarifeleri arasındaki farkları kaldırmışlardır. Geçiş döneminin sonu

olan 1968'den itibaren üye ülkeler OGT'yi bütünüyle uygulamaya başlamışlardır. Sonraki yıllarda AT'ye üye olan ülkeler de kısa süre içinde OGT'ye tam uyum sağlamakla yükümlü sayılmaktadır.

OGT'de ortalama gümrük vergisi düzeyi, ABD ve Japonya'nın ithalatta uygulamakta olduğu düzeyin altında olup 1989'da yüzde 6 düzeyine inceği tahmin edilmektedir.

Üçüncü ülkelerden yapılan ithalata karşı AT'nin et etkili koruma önlemi miktar kısıtlamalarıdır. Miktar kısıtlamaları ile ilgili önlemlere en çok tekstil sanayiinde başvurulmaktadır.

Korumacı önlemler arasında en sıkı uygulamanın anti-damping alanında olduğu görülmektedir.

Ortak İhracat Rejimi çerçevesinde Topluluk ülkeleri arasında uyum sağlamaya yönelik kurallar oluşturulmakla beraber ayrıntılarda farklılıklar bulunmaktadır.

Topluluk, gıda ve tarımsal ürün ithalatını ayrıca düzenlemiştir. Tarımsal üretimin önemli bir bölümü için sınırda bir "prelevman" sistemi oluşturmuştur. Bu sistem, Topluluk dışı ülkelerden yapılan tarımsal ürün ithalatından alınan bir fark giderici vergi düzenidir.

AT'da Dış Ekonomik İlişkiler

Avrupa Topluluğu (AT) ülkelerinin Gayri Safi Milli Hasılasının yaklaşık % 27'sini dış ticaret oluşturmaktadır. Bu ülkeler arasında en yoğun ticaret yapanlar Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği (ithalat ve ihracat toplamı GNP'nin % 65'ine ulaşmaktadır.) İrlanda ve Hollanda'dır. Fransa'da bu oran % 20, ve İspanya'da % 15 düzeyindedir.

1985'te topluluk içi ticaret toplamın % 54'üne ulaşmıştır. (Bu 1958'de % 36 idi) AT'de topluluk içi kısıtlamaların ve gümrüklerin kaldırılması topluluk içi ticaretin daha fazla gelişmesine neden olmuştur.

Topluluk dünya ticaretinin % 18.3'ünü, ABD % 17.5 ve Japonya % 7.5'ini yapmaktadır. AT, enerji gereksiniminin % 45'ini ve temel hammaddelerin dörtte üçünü ithal etmektedir.

Topluluğun dış dünya ile olan ticareti aşı-
ğı yukarı 1958'den bu yana aynı çerçeve-
de kalmıştır. ECU değeri 17 kez, \$ değeri
13 kez artmıştır.

Topluluğun ticaretinin % 55'i sanayileş-
miş demokratik ülkelerle, % 36'sı ise
3'üncü dünya ile olmaktadır. AT'nin en
önemli ticari partneri olan ABD ile ithala-
tının % 20'sini, ihracatının % 23'ünü yap-
makta, bazı Batı Avrupa ve Afrika ülkele-
riyle de ticaretinin yarısından çoğunu ger-
çekleştirmektedir.

AT, en büyük sanayileşmiş ticari partneri
EFTA ülkeleri ile 1972'den bu yana olan
ihracatında azalma görülmekteyse de,
1958'den beri AT'nin toplam ticareti için-
de EFTA'nın payı artmaktadır.

- AT'nin Japonya'dan artan ithalatına
karşın ihracatı giderek düşmektedir.
Üye ülkeler Japonya'dan ithalatlarının
ancak 1/3'ünü oraya ihraç edebilmekte,
Japonya'nın ithalatında % 7, ihracatın-
da % 12 pay almaktadırlar. Ancak
AT'nin Japonya'dan ithalatı teknoloji
yoğun sektörlerde" yoğunlaşmaktadır.
Topluluk ülkeyle olan ticari ilişkilerinin
dengelenmesi üzerinde de önemle dur-
maktadır.

- Batılı sanayileşmiş ülkelerin ticaretteki payı düşmektedir. 1958'de ABD'nin payından da fazla olan bu pay, şu anda yarımın da altına düşmüştür.
- Doğu Blokunun payı halen % 10'un altındadır. 1958'den bu yana ithalata yönelik artışlar göstermektedir.
- 1958 ve 72 döneminde azalma gösteren 3'üncü Dünya ile olan ticaret giderek dengelenmiş, OPEC dışındaki ülkelerle olan ticarette petrol fiyatlarına bağlı olarak değişmiştir. OPEC'le olan ticaret 1972'den sonra hızla artmış, topluluk ithalatında 1980-81 döneminde % 27'ye, ihracatında % 21'e ulaşmıştır. Daha sonra görece bir düşüş göstermiştir. Halen OPEC lehinə büyükçe bir açık mevcuttur. 1958'de 3'üncü dünya topluluk ticaretinin % 30'unu oluşturmakta iken, 1972'de % 21 olan payını 1980'lerde de korumuştur.

Afrika, Karayipler, Pasifik (ACP) ülkeleri ve Latin Amerika ile ticarette 1960'lar döneminde ithalata yönelik azalma 1972-1985 döneminde dengelenmiştir. Diğer yandan topluluk ihracatında bu ülkeler

payının sürekli azalmasının nedeni karşılaştıkları ciddi ekonomik zorluklar yüzünden ithalatlarını kısıtlamalarıdır.

Son veriler dış ticaret dengesinde büyük gelişmeler olduğunu göstermiştir. 1983 ve 1984'te 41.000 milyon ECU'ye yükselen dış ticaret açığı, 1986'nın ilk yarısında sadece 5.000 milyon ECU düzeyinde hesaplanmıştır. Bu sonuç 1985'te ithalatta % 18.1, ihracatta % 10 düşüş nedeniyle ortaya çıkmıştır. Doların düşüşü, hammadde fiyatlarının düşüşü ve 3'üncü Dünyanın artan ekonomik güçlüklerinin bu sonuçta payı vardır.

Dünyanın 2'inci büyük sanayi gücünü oluşturan AT ülkelerinin ana ithalat malı hammadde, ihracat malı da imalat sanayi mallarıdır.

Üye ülkelerin topluluk ticaretindeki payları doğal kaynaklara bağımlı olarak sektörden sektöre, ekonomik kalkınmışlık, sanayide uzmanlaşma ve tarımdaki düzeylerine göre değişmektedir.

Topluluk dışı ticarete İrlanda, Danimarka, Fransa ve özellikle Almanya fazlalık, diğer üye ülkeler açık vermektedirler.

Avrupa'lılar Avrupa'yı Nasıl Görüyor?

Bir Avrupa Parası:

Avrupa Komisyonu'nun 1977'de tek bir Avrupa parası kullanımının yararları konusunda öneri vermesinden çok önceleri bile halkın yaygın kanısı böyle bir sistemin son derece gerekli olduğu şeklindeydi.

1976 ve 1985 yıllarında yapılan kamuoyu yoklamaları ise göstermiştir ki;

	Sadece Avrupa Parasının Kullanımı		Ulusal paraya ek olarak Avrupa Parası Kullanımı
	1976	1985	1985
Olumlu	50	35	63
Aynı Kalmalı	7	24	18
Karşıt	43	41	19

Avrupa Pasaportu Taşımak:

Ulusal pasaportun yerini alacak bir Avrupa Topluluğu pasaportu taşımaya karşı mısınız?

	1981 (%)	1984 (%)
Olumlu	74	88
Karşıt	26	12

Avrupa Yasal Bölgesi:

Avrupa Topluluğu ülkelerinden birinde suç işleyen başka bir üye ülke vatandaşı ve başka bir ülkeye sığınan kişi, otomatikman suçun işlendiği ülkeye iade edilmeli midir?

	1978 (%)	1985 (%)
Olumlu	92	93
Karşıt	8	7

Topluluk Ortak Politikası belirlenmesi:

Size işsizlikle savaşmada topluluk üye ülkeleri topluca tavır mı almalı, yoksa her ülke sorunu kendisi mi çözümlmeli?

	1976	1980	1982	1983	1984	1985
Ortak Çözüm(%)	42	53	62	71	64	65
Ulusal Çözüm(%)	58	47	38	29	36	35

Sizce Avrupa topluluğu üyesi olmak ülkenizin yararına mı oldu?

	Evet	Hayır %
Bahar 1983	68	32
Bahar 1984	61	39
Yaz 1984	58	42
Bahar 1985	61	39
Yaz 1985	64	36

Avrupalılık düşüncesi:

Avrupalılık düşüncesinden memnun olanlar topluluğunun daha küçük (Danimarka, Lüksemburg, Hollanda, İrlanda gibi) ülkeleridir. İngiltere, Almanya, Fransa ve İtalya gibi ülkeler görece daha az memnunlar sınıfında yer almaktadırlar. Yunanistan'da % 15, İspanya'da % 23, Portekiz'de % 3'ün çok memnun olduğu sonucuna varılmıştır. Buradan memnuniyet ve tatmin düşüncesinin Kuzey ülkeleri, Protestan etiği ve demokrasi geleneğinden kaynaklandığı varsayılabilir.

Avrupa Topluluğu mu? Ortak Pazar mı?

	1984	1985 (%)
Avrupa Topluluğu	71	74
Ortak Pazar	29	26

Avrupa Birliği Sembollerine Karşı Genel Tavrı

	% Evet	% Hayır
— Üye ÷lke vatandaşlarına tüm topluluk ÷lkelerinde serbestçe dolaşma olanağı sağlayacak Avrupa Birliği Pasaportu verilmesinden yana mısınız?	88	12
— Kendi ÷lke paramıza ek olarak ortak bir Avrupa Parası kullanılmasını ister misiniz?	73	27
— Olimpiyatlarda Avrupa topluluğunu tek bir 'Avrupa Takımı'nın temsil etmesine ne dersiniz?	29	71
— Topluluk dışında bir ÷lkeye sđınmıř da olsa topluluk sınırları içinde; ciddi bir suç işleyen kişinin burada yargılanmasından yana mısınız?	90	10
— Washington veya Moskova'da tüm Avrupa topluluğu ÷lkelerinin tek bir temsilci ile temsil edilmesini onaylar mısınız?	30	70
— Firmaların kendi ÷lke vatandaşları kadar, topluluktan da işçi almalarını olumlu karşılar mısınız?	68	32
— Diğer topluluk ÷lkelerindekilerle aynı sosyal haklara ve ücret düzeyine sahip olmaktan yana mısınız?	76	24
— Başka üye ÷lke ürünlerinin satılmasını engellemenin yasaklanmasını onaylar mısınız?	54	46

Yunanistan, Portekiz ve İspanya'nın Top- luluğa Katılımı Konusunda Genel Yargı

	%		
	Çok iyi	Çok Kötü	Tarafsız
Yunanistan	42	20	38
Portekiz	43	21	36
İspanya	48	20	32

Topluluk Sınırları İçinde Formalitelerin Azaltılması

	Bahar 1985 (%)
Mutlaka azaltılmalı	33
İyi Olur	31
Olmasa daha iyi	20
Kesinlikle Olmamalı	16

Birleşik Avrupa Devleti:

Avrupa'luların dörtte biri (Danimarka'lı-
ların % 66'sı, Alman, İrlandalı ve Belçika-

İlların % 12'si) Birleşik Avrupa Devleti fikrini reddetmektedirler.

Topluluk vatandaşlarının en çok korktuğu şeyler : (%)

Terör ve Suç artışı	71
İşsizliğin artışı	66
Doğal Çevrenin Kirlenmesi	57

Önümüzdeki 10 yılda bir dünya savaşı olabilir mi?

	1977	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Evet	14	34	24	18	19	13	11

Savaşmaya değer bulduğunuz şeyler neler?

	(%)
Dini inanç	16
Avrupa Birliği	11
Bireysel Özgürlük	40
İnsan Hakları	44
Devrim	3
Hiçbiri	7

Kaynak: Europe as seen by Europeans
'Office for official publications